

บทที่ ๑ บทนำ

๑. ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ภายใต้การตรวจสอบดูแลของหน่วยงานรัฐ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ๒ ประเภทคือ

๑. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (เป็นแผนพัฒนาระยะยาว)

๒. แผนพัฒนาสามปี (เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี)

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ที่เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) ที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายการพัฒนา โดยมีเนื้อหาสาระ กระบวนการ ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ แนวทางตามนโยบายหลักของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชน โดยมีคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีหน้าที่ในการจัดทำ ประสาน ติดตามและประเมินผลเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน ทั้งนี้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจะเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนาสามปีและแผนปฏิบัติการต่อไป การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา เพราะเป็นแผนที่มุ่งไปสู่สังคมสภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาให้มุ่งไปสู่สังคมคุณภาพที่พึงปรารถนา ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยจัดสรรทรัพยากรตามศักยภาพของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพให้บรรลุวิสัยทัศน์พันธกิจและจุดมุ่งหมายที่วางไว้

๒. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑. เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม

๒. เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนชุมชน นโยบายหลักของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น

๓. เพื่อเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนาไว้ล่วงหน้าในการที่จะดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการต่างๆ

๔. เพื่อให้สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

๕. เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

๖. เพื่อให้มีการพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

๓. ขั้นตอนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๖ ได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

๑. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการประเด็นการพัฒนาและประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อนำมากำหนดแนวทางการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

๒. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

๓. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

๔. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

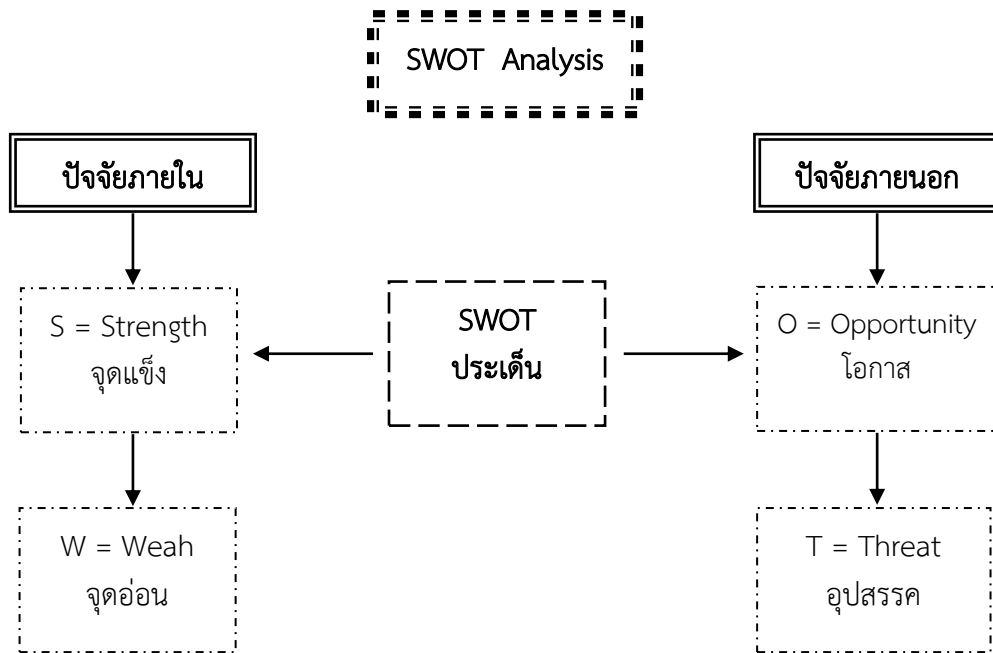
สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ความเห็นชอบก่อน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อไป

ในการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาหน่วยงานที่รับผิดชอบ เตรียมการจัดทำโครงการเพื่อเสนอให้ผู้บริหารอนุมัติ

ขั้นตอนที่ ๒ การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญรวบรวมข้อมูล ปัญหา ศักยภาพของท้องถิ่น โดยจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ขั้นตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสภาพการณ์พัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน ต้องวิเคราะห์ถึงโอกาส และภาวะคุกคาม หรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาด้านต่างๆ ของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในท้องถิ่น โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis

การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength = S) เป็นการพิจารณาปัจจัยภายในของหน่วยงานในส่วนที่ดี ความเข้มแข็ง ความสามารถ ศักยภาพ ส่วนที่ส่งเสริมความสำเร็จซึ่งจะพิจารณาในด้านต่างๆ

การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness = W) เป็นการพิจารณาปัจจัยภายในหน่วยงานว่ามีส่วนเสีย ความอ่อนแอ ข้อจำกัด ความไม่พร้อม ซึ่งจะพิจารณาในด้านต่างๆ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์จุดแข็ง

การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity = O) เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกว่ามีสภาพเป็นอย่างไร โดยพิจารณาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและเทคโนโลยี

การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัด (Threat = T) เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค หรือภาวะคุกคาม ก่อให้เกิดผลเสีย โดยพิจารณาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และเทคโนโลยี

ขั้นตอนที่ ๔ การกำหนดวิสัยทัศน์และการกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๒ และขั้นตอนที่ ๓ มากำหนดวิสัยทัศน์และการกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น

วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง ถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอนาคต ซึ่งเป็น “จุดหมาย” ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต อันเป็นการตอบคำถามที่ว่า “ท้องถิ่นต้องการอะไร ในอนาคต”

พันธกิจ (Mission) หมายถึง ข้อความหรือถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะ หรือขอบข่ายในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดบริการสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่ต้องการ นำเสนอ และปณิธานหรือปรัชญาในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นขอบเขตของบทบาทหน้าที่หลักหรือขอบเขตของกิจกรรมที่มุ่งเน้นเป็นพิเศษที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ ๕ การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการนำเอาวิสัยทัศน์และการกิจหลักมาพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตหรือประเภทของกิจกรรมที่ควรที่จะดำเนินการ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์และการกิจหลักที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ ๖ การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น เป็นการกำหนดผลสำเร็จที่ต้องการ โดยดำเนินการหลังจากที่ทราบภารกิจหลักที่จะต้องทำแล้ว เพื่อนำท้องถิ่นไปให้บรรลุความต้องการที่จะเป็นในอนาคต

ขั้นตอนที่ ๗ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาเมื่อได้ดำเนินการกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจหลัก วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยอาศัยพื้นฐานการวิเคราะห์ SWOT แล้ว

ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดแนวทาง การพัฒนาของท้องถิ่นซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง แนวคิด หรือวิธีการที่แยบคาย อันบ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนตัวขององค์กรว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต ได้อย่างไร จะไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้อย่างไร

ขั้นตอนที่ ๘ การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นเป็นการกำหนดปริมาณหรือจำนวนสิ่งที่ ต้องการให้บรรลุในแต่ละแนวทางการพัฒนาภายในเวลาที่กำหนด

ขั้นตอนที่ ๙ การอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะกรรมการสนับสนุนการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ ถึงขั้นตอนที่ ๘ มาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอ ต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่ออนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

๔. ประโยชน์ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑. เป็นกรอบในการปฏิบัติงาน มีทิศทางในการพัฒนาที่ชัดเจนเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร ลดความ ซ้ำซ้อนและการสิ้นเปลืองทรัพยากรในการบริหาร

๒. ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนงาน โครงการตามความต้องการของประชาชน

๓. ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดทำ แผนสามปี แผนการดำเนินงาน และข้อบัญญัติงบประมาณ

๔. แผนยุทธศาสตร์สะท้อนให้เห็นศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อนขององค์กร ตลอดจนปัจจัยที่จะสนับสนุน หรือเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานขององค์กร